కోరికల సత్యం

ఈ చివరిదశలో గతజీవితంలోని ఘట్టాలు తలుచు కుంటుంటే యివన్నీ నిన్నా మొన్నా జరిగినట్లే వున్నాయ్ రామయ్యకు.

సరిగ్గా ముప్పయ్యేళ్ళ క్రితం చిన్న చిరిగిన పంచె, మాసిన లాల్చీతో పొట్ట చేతపట్టుకొని యీ పట్నంలో అడుగు పెట్టాడు. వారం రోజులు పాదాలు అరిగి పోయినట్లుతిరగ్గా తిరగ్గా ఒక కంట్రాక్టరు దగ్గర రోజుకి అరణాలమీద పని కుదిరింది. ఇదే చాలని సంతోషించాడు. అంతా స్వంతం అనుకొని పట్టుదలతో పని చేసేవాడు.

ఒకనాడు వూరి బయట యెండప్పుడు మర్రిచెట్టు క్రిందమిగతా వాళ్ళతో మేనువాల్చి ఎండనక, వాననక. యిలా నలిగి పోయే యీ మేస్త్రీ ఉద్యోగం కంటే, మేనేజరు ఆఫీసులో గుమస్తా వుద్యోగం లభిస్తే యెంత బాగుండేదని కోరుకున్నాడు. ఈయన పనితనానికి మెచ్చుకున్న మేనేజరు ఆకోరిక కొనసాగించాడు.

తన తెలివి తేటలు వినయ విధేయతలు. కంపెనీకి లాభం చూపించే క్రొత్త విధానాలు — అసలు కంట్రాక్టరుకే చూపించే అవకాశం కలిగింది. తను మేనేజరు కంటే తెలివైన వాడినే తనెందుకు మేనేజరు కాకూడ దనుకున్నాడు. ఆ కోరిక ఫలించ డానికి నాలుగేళ్ళయినా అవసరం లేకపోయింది. ఈ లోగా ఆపదవికోసం తనెంత ఆరాటపడి పోయాడు!

అది వచ్చాక లాభాలు కుప్పలుగా కురుస్తుంటే తనే కంట్రాక్టరు అయితే యెంత బాగుండేది అనిపించింది. కారు- మేడలు మిద్దెలు — పిల్లలకు పెద్దచదువులు అమ్మాయిలకు పెద్దసంబంధాలు,

ఆకోరిక ఫలించడానికి యెన్నో సంవత్సరాలు పట్టలేదు. యజమాని తన కంపెనీలో చిన్న వాటా యిచ్చాడు. ఆవాటా రాను రాను పెంచి కొన్నాళ్ళకు పటుతరమైన విశ్వాసంతో కంపెనీ వ్యవహారాలన్నీ తనమీద విడిచి పెట్టి దూరదేశాలకు సంచారం వెళ్ళిపోయాడు. రామయ్య తన వంతుకు వచ్చే లాభంతో మేడ కట్టించాడు. — కారు కొన్నాడు, పిల్లలుకాలేజీకికారుమీదవెళ్లారు. తనకు యిప్పుడు దొరికే మిత్రుల బంధువుల అంతస్తులే వేరు.

పోషన్లూ, తిండి అన్నీ మారిపోజొచ్చినాయ్. యిప్పుడుభోజనం

టేబిలుమీద చెయ్యవలసి వస్తోంది. కారుంటేగాని కాలు కదలకుండా వుంది. కంట్రాక్టరుతిరిగి వచ్చేసరికి తనే ఆకంపెనీ అంతటికీ అధినాధుడు అయిపోయాడు. పెద్ద కంట్రాక్టర్లు తనను యేవోమీటింగులకు పిలిచి సభామర్యాద చేస్తున్నారు. నసీమిరా పైకి కాదన్నా తనేదో మహాదాత అని పొగిడి పొగిడి పుస్తకాల్లో యెక్కిస్తున్నారు. తన పేరుమీద వూర్లో గ్రంథాలయం లేచింది. హైస్కూలు భవనం కూడా తన పేరుమీదే కట్టిస్తున్నారు. తను పెద్దనాయకుడై పోయాడు. కౌన్సిలరునుంచి మ్యునిసిపల్ చైర్మను అయికూర్చున్నాడు.

అందివచ్చిన పెద్దకొడుకు అంతా చూసుకుంటున్నాడు. ఎక్కడ సంతకం పెట్టమంటే అక్కడ తను పెట్టడమే, చూస్తుండగానే బట్టలమిల్లు, రెండు ధాన్యం మరలు, ఉప్పుగల్లీ....అన్నీ తన పేరనే లేచిపోయాయి. ఇవన్నీ వృద్ధి అవుతున్న కొద్దీ తనలో దయాధర్మగుణాలు పెరిగిపోయాయి. యెప్పుడూ యెవరికి యేమీ యిద్దామూ అనే వుబలాటమే,

జ్వరంతో పడుకున్న తనకు ఈనాడు యింకో కోరిక కలిగింది. కానీ ఆ కోరిక కొనసాగదన్న నగ్నసత్యం యింకో కోరికకు దారితీసింది! తనమీద రోజులన్నీ కూడి, సంవత్సరాలై వేగంగా ముసలితనాన్ని ప్రసాదించాయ్! ఆరోగ్యం క్షీణించింది! ఈ గడ్డంతో నీరసించిన తనను కొద్దినెలల క్రితం వున్న రామయ్య అని పోల్చుకోలేరే! అలాంటిది తను చాలా కాలం బ్రతకాలంటే ఆ కోరిక కొనసాగుతుందా!

కాదు, కాబట్టి తనకింకో కోరిక కలిగింది. తన చేతులతో

దానధర్మాలు చేసాడు. తను చచ్చిపోయినా కలకాలం నిలిచే కీర్తి గౌరవం ప్రజల్లో విడిచి పోతున్నానని గుండెమీద చెయ్యి వెసుకొని ధీమాగా, తృప్తిగా చెప్పగలడు. తను దాత అని, తనను కర్ణునితో పోల్చిన కవులు లేకపోలేదు. ఎందరు కీర్తించలేదు. ఉవ్విళ్ళూరి పోతున్న రామయ్యలో తను ప్రజల్లో మారుదేషంలో తిరిగి తనవైనున్న గౌరవ ప్రతిష్టలను కళ్ళారా చూసి, చెవులారా విని, మనసారా సంతోషించి కళ్ళు మూద్దామనే కోరిక నిమిషానికి బలీయమై మనస్సులో గాఢంగా పాతుకుపోయింది.

కొద్దిరోజుల్లో యెవరికీ తెలియకుండా దానికి కావలసిన సరంజామా సంపాదించుకున్నాడు. ఒంట్లో నాలుగు ఫర్లాంగులు నడవగలిగే శక్తి చేకూరింది. ఎవరూ తన దగ్గరకు వచ్చి అట్టే విసిగెత్తించవద్దని ఆవేళనుంచీ చెప్పేసాడు. ఇల్లు ఎల్లప్పుడూ పిల్లలూ వాళ్ళ స్నేహితులు, బంధువులతో కలకల్లాడుతూ నిత్య కళ్యాణం పచ్చతోరణంలా వుంటుంది. కానీ యేరోజైతే అంతా యేదో విషయంలో నిమగ్నులై వుంటారో ఆరోజే పెరటి త్రోవ గుండా యెవరికి తెలియకండా వెళ్ళి తిరిగి వచ్చాక అందరినీ ఆశ్చర్యం పొందేటట్లు చేద్దామనుకున్నాడు. తను ఆనందంతో తిరిగి వచ్చేసరికి అందరూ తను అడుక్కునేవాడని యెంతగా అదురుతారో అప్పుడు జరిగే గమ్మత్తు నవ్వు అంతా వూహించి ఆనందపడ్డాడు!

ఆరోజు వచ్చింది, చీకటిపడింది. ఇంట్లో వాళ్ళంతా మూడో అంతస్తుమీదకు పోయారు. తన చిన్నకూతురి సంబంధం కోసం కాబోయే వియ్యాలవారొచ్చారు. వాళ్ళ గౌరవార్థం పెద్ద పార్టీ, పార్టీ అయ్యాక భరతనాట్య ప్రదర్శనం జరుగబోతుంది. తను

యెలాగో కష్టపడి దిగువనుంచి, చివరి అంతస్తుకి ప్రాకగలడు. కానీ తను నీరసంగా వున్నానని రాలేనని అందరినీ పంపించి వేసాడు. పరిస్థితులన్నీ అనుకూలంగానే వున్నాయ్. కానీ ఆకాశం అంతా కారుమబ్బుల మయమైవుంది. అయినా యింత వేగిరం వర్షంవచ్చే చిహ్నాలేమీ కనపడలేదు. "ఇంత కంటె మరి అవకాశం దొరకదు. వీళ్ళెవరైనా చూస్తే నన్ను కదలనివ్వరు "వర్షం వచ్చే లోగా తిరిగి రాలేనా!" అన్న ధీమాతో గబగబ బట్ట లు మార్చాడు. ఎదురుగా వున్న నిలువుటద్దంలో తనవేషం చూసి తనే ఆశ్చర్యపోయాడు. అచ్చంగా ఓ గతి లేని ముదుసలి బిచ్చగాడు!" గాలే స్తే పడిపోయేటట్లున్నాడు!

అటూ ఇటూ యెవరూ లేకపోవటం చూచి ఒక్కసారి చాటుగా పెరటితలుపు తీసి రోడ్డుమీద పడ్డాడు. చేతికర్రతో నడ్డివంచి నడుస్తూ అలా గబగబ వెళ్ళిపోతున్న ఒక వ్యక్తితో.

"బాబూ!"

వెంటనే ఆవ్యక్తి "యేంలేదుపోరా! అన్నాడు. రామయ్యకు ఒక్కసారి ఒళ్ళు మండింది. కాని వెనువెంటనే శాంతించి వెంటబడి;

"బాబూ! ఈవూరు రావటం యిదే తొలిసారి, ఆమేడ మీద వుండదిగా...."

తనమాటలు పూర్తి కాకుండానే "ఉంటుందిలే! వాడి మేడ మీద లేక యింకెవరిమేడమీద ఉంటుంది?"

"ఏం బాబూ?"

"ఎందరో తిండి లేక చస్తుంటే వాడింటిలో వున్న పిల్లికికూడ పుట్టినరోజు పండుగ చేసి డబ్బు తగలేస్తాడు!"

"ఎవరు బాబూ ఆయన!"

"రామయ్య అంటారు....లే"

"ఆ బాబా? మా వూరివేపు ఆ బాబంటే ధర్మదాతంటారు?" అవ్యక్తి నవ్వి "వాడి పేరు పెట్టకుండా అచ్చు గుద్దకుండా యెవరి కైనా ఒక గుడ్డ దానం చేసాడా, ఒకస్కూలు కట్టించాడా? నీకేం తెలుసు వాడిసంగతి?— ఒంటిగా ఉండేటప్పుడు చెయ్యిచాపు ఒక దమ్మిడీ విసుర్తాడేమో? పదిమందిలో ఉండగా చెయ్యిచాపు పది రూపాయల కాగితం విసుర్తాడు! దోస్తున్నాడు. ఆపాపం కప్పుకొ నడానికి దానాలు. మనం పిచ్చివాళ్ళం కానీ వాడు పిచ్చివాడు కాడు ముసలోడా?"

అంటుంటే రామయ్యకునోరు పెగల్లేదు. అలా రోడ్డు ప్రక్కన కూర్చుండిపోయాడు. అవ్యక్తి ముందుకు వెళ్ళిపోతుంటే వీధి దీపం వెలుతురో చూసాడు. ఇంకెవరూ కాదు. తన దయాధర్మగుణాల్ని నిండుసభలో పొగిడిన వ్యక్తే యితను.

కొంత సేపయ్యాక లేచాడు. అలా నడిచి పోతున్న వాళ్ళం దరినోచూసాడు. ఎవరినటిగితేయేం చెడ్డచెప్పి పోతారోనని గుండె బితుకుబితుకు మంటోంది. ఈ వూళ్లో అడుగు పెట్టిన దగ్గరనుంచీ పరి చయంన్న వానియిల్లు చూడగానే నడుస్తూ యెంతోదూరం వచ్చే సానని గుర్తుకు వచ్చేసింది.

అవ్యక్తి భోజనం అయ్యాక వాకిట వాలుకుర్చీ వేసుకుని కూర్చొని పద్యాలు వల్లించుకుంటున్నాడు. ఎన్నిసార్లు యితడు తనను సన్మాన పత్రాలతో ఇంద్రుడు, చంద్రుడు అని పొగిడాడు. ఈయన కవి— ప్రజాహృదయానికి ప్రతినిధి — యీయన నోట

నాకీర్తి కాంతను వర్ణించగా విని హాయిగా తిరిగిపోతాను. అటేదూరం నడవలేనేమో? ఏబండివాడు యీ బిచ్చగాడికి బండికట్టడానికి ఒప్పు కుంటాడు? అయ్యో! ఈచింకి జేబులో ఒక రూపాయైనా వేసుకొ చ్చానుకాదే?"

తన కంఠస్వరం యెంతమాత్రం పోల్చుకోకూడదని వణు కుతూ బాబూ!" అన్నాడు.

తన వేపు చూడకుండానే "భోజనాలయిపోయాయ్, పోవోయ్ పోవోయ్! అన్నాడు.

బాబూ! ఈవూరిలో కాలుపెట్టడం యిదే.....ఎవరో రామయ్య, బాబట! అడగనివాడిదే పాపమట! ఆమారాజు పేరు దేశమంతా మ్రోగుతున్నాది.— అయిల్లెక్కడో సెప్పరా?"

ఈమాటలతో ఆయన తలొకసారి త్రిప్పి పక్కున నవ్వాడు. కొద్దిగా ఆయాసంగా వుండటంవలన రామయ్యఅక్కడ కూర్చుండ బడిపోయాడు.

ఆకాశాన నల్లని మేఘాలు ముద్దగా పేరుకు పోతున్నాయ్. చండి వుండి చల్లని గాలి వీస్తోంది, అవ్వ ఒక్కఆవులింత తీసి "ఆ రామయ్య సంగతా? వినాలని వుందా?"

"సిత్తం!"

"వాడుయిప్పుడు దేవేంద్ర భోగ అనుభవిస్తున్నాడని అంతా అనుకుంటారుగానీ యీవూరు చింకిబట్టలతో వచ్చిన క్రొత్త రోజులలో వున్న సుఖం వాడికేదీ? నిజం చెప్తాను తాతా నీలాంటి సుఖమైన మనిషిలోకంలో యెక్కడా వుండడు ఎందుచేత నంటావ్—

నీకు కోరికల్లేవు. కావలసిన బట్టా తిండీ అడక్కుని ఆఅవసరాలు తీర్చుకుంటావ్— వింటున్నావా? అర్థం అయిందా?"

"ఆఁ...."మూలిగాడు.

"ఆ రామయ్యే యెండనక వాననక కష్టపడి అదిగో చూసావా ఆకనుపించే మర్రిచెట్టు క్రింద హాయిగా పడుకొనేవాడు. ఆరోజుల్లోనూ నేను వాడిని యెరుగుదును. ఎంత మంచి మనిషంటావ్? తనుయే కీర్తి కోరకుండానే ఒకరికి సహాయం చేసేవాడు. తను బాధపడి కూడానూ....మరి ఇప్పుడో....వాడికి ఏపని చేసినా, చివరికి నీకోకాని ధర్మం చేసినా కీర్తికోరే చేస్తున్నాడు. అంచేత మనిషిగా ఒకవిలువను సంపాదించినవాడు. ఆనాటిరామయ్యకాని యీనాటి రామయ్య యెంతమాత్రం కాదు! నేనేదో పెద్దమాటలు అనేస్తున్నాను— అర్థమౌతోందా?"

కళ్ళపర్యంతం నీరు తెచ్చుకున్న రామయ్య "ఊఁ" అని విధిలేక గొణిగాడు.

అతను హృదయాహ్లాదాన్నిచ్చే గాలి వీస్తుంటే వునికి మరచిపోయి తను మరుగు పరచుకున్న వ్యక్తిత్వాన్ని వెలిగ్రక్కుతున్నాడు.

"ఈలోకంలో బాగా మోసపోయేవాడెవడంటే రామయ్యే అంటాను, ఒకమాటంటాను! లోకం చూశావు; న్యాయం చెప్పు! ఆకలని వచ్చావ్. కడుపునిండా తిండేకాదు మంచిబట్టలిచ్చాను. మాయింట్లో మనిషిగా చూసుకున్నాను. నమ్మి యింటిపెత్తనం యిచ్చి పనిమీద వూరికి వెళ్ళాను. నేను తిరిగి వచ్చేసరికి దొంగలెక్కలతో యీ యిల్లూ ఆస్తీ అంతా నాదేనన్నావు. చూసావా,

ఇంతచేసినందుకు పదునైన కత్తితో వెనుకనుంచివచ్చి పొడిచి చంపినట్లులేదూ? ఆశతో రాక్షసుడై పోయాడు రామయ్య! రాక్షసుడు కంపెనీ కబళించుకున్నాడు? ఎన్ని కార్లు. ఎన్ని మేడలు. ఎన్ని లక్షలున్నా, ఎన్ని దానాలు చేసినా రాక్షసుడు సత్యం, న్యాయంకి చిహ్నమైన మనిషెలా అయిపోతాడు చెప్పు? ఇలాంటి హీనుడు ప్రజల్లో గొప్పవానిగా యెలా చలామణీ అయిపోతాడు? ముఖస్తుతికి పొంగి పుబ్బిపోయేవాడు. వుత్తి నీచుడన్నమాట! తన నీచత్వం తను తెలుసుకుంటాడని తనని యింద్రుడు చంద్రుడని నేనే పొగిడినవాడు పుబ్బి తబ్బిబ్బయిపోయాడు! తనలాంటి రాక్షసుడు. యింద్రుడు. చంద్రుడెలాగౌతాడనైనా ఓక్షణమైనా ఆలోచిస్తే యీ భాగ్యభోగాలు విడిచి తన తప్పులకు పశ్చాత్తాపం చెంది యే అడవుల్లోనో కష్టాలు పడి తాపసిగా వుండిపోను చూసావా! కోరికలతో యెన్నో నోములు నోస్తేనేగానీ దొరకని నరజన్మని ఎలా నాశనం చేసుకున్నాడో! చేసిన పాపానికి ఫలితం అనుభవిస్తాడులే!"

ఆమాటలు ములుకుల్లాగుండెకు నాటడంవల్ల బాధతో బేజారెత్తి ముందుకు పరుగెత్తాడు. నడుసుంటే కాళ్ళు వణికి పోతున్నాయ్. కళ్ళు చీకట్లు కమ్ముతున్నాయ్. మనసు గురితప్పి గమ్యంలేక రోడ్డుదిగి నడుస్తున్నాడు. చీకటి...దారి తెన్నూ అగపడలేదు. భూతంలా మర్రిచెట్టు అగుపిస్తోంది.

ఉరుములు మీదే పడ్తున్నట్లున్నయ్. భయం-భయంకరంగా వుంది—ఎవరో తనవెంట నీడలా నడుస్తూ వున్నట్లు....తిరిగి చూడడానికి భయం వేసింది. వికటాట్టహాసం! అభయంకరమైన కోరలు! చేతులతో తన్ను కౌగలించుకోడానికి వస్తున్న....పిశాచా?.. యమకింకరుడా?

అదిగో తనలోనికి చొచ్చుకుపోయినట్లున్నాడే లోపల నవ్వుతూ కడుపు చెక్కలు చేస్తున్నాడు.... "హాహా" ఏదో అంటున్నాడు.... ఏమిటది? వినకూడదని చెవులు మూసుకున్నా ఒకటిగా వినిపిస్తోంది....

"అమాయకుడా! దేవుడు కోరినవానితోపాటు కోరనిది కూడా యిస్తాడు. కీర్తికోరితే అపకీర్తి కూడా మేళవిస్తాడు — సుఖాలు కోరితే కష్టాలుకూడా జతపరుస్తాడు — ఈమాత్రం సత్యం తెలుసుకోలేకపోయావ్...."

ఒక్క మెరుపు మెరిసింది? త్రోవలో రాళ్ళుకుప్పలు చెల్లాచెదరుగా అగుపించాయ్.... తరవాత ఆప్రదేశమంతా నిశలో శ్మశానంలా వుంది. ఈనిర్జన ప్రదేశానికి యీ భీభత్సమైన వాతావరణంలో యెందుకు ఎలా వచ్చానని ఆశ్చర్యపోయాడు. బహుశః ఆమర్రిచెట్టుకీ తన జీవితానికివుండే సంబంధం తననిలా లాగుకొచ్చిందేమో! పట్టపగలు వచ్చివుంటే ఎంత బాగుండేదని విసుక్కున్నాడు. పెనుగాలితో పెద్దవర్షం దబదబ వచ్చిపడింది. ఉరుములు మెరుపులతో భూమి దద్దరిల్లిపోతోంది. ఆతృతతో కర్ర పట్టుకొని వంగుతూ రక్షణకోసం మర్రిచెట్టువేపు నడవబోయాడు. గాలికి చెట్టుకొమ్మలన్నీ వూగుతూ పెద్దశబ్దం చేస్తున్నయ్. తను ఆచెట్టు క్రిందకుపోతే యే కొమ్మ విరిగిపడ్తే తను చచ్చిపోడూ? ఏ పాముచేరి కరిస్తే తను గిజగిజ గింజుకొని ప్రాణం విడిచి పెట్టడూ?

"అయ్యో! నామేడలో హాయిగా వుండక యిలాగెందుకొచ్చాను? పరుగెత్తి వెనక్కి పోతాను-రోడ్డువీదకు వెళ్తే... ఈసరికి నాకోసం కార్లమీద వూరంతా గాలిస్తుంటారు. నన్ని వేషంతో

చూసి నేను రామయ్యనంటే నమ్ముతారా? నాకారు నన్ను ఎక్కనిస్తారా? అసలు నేను రోడ్డువరకైనా వెళ్ళలేనే... నాగుండె ఆగిపోతున్నట్లుంది! దేవుడా నన్నిక్కడ చంపకు...."

కాళ్ళుముందుకుపడటంలేదు. తడిసిముద్దయివణుకుతూ ఆశతో "అదిగో నా మేడలు మిద్దెలూ ....నా భార్యా పిల్లలూ....వాళ్ళంతా కళ్ళకు కనుపిస్తుంటే చూస్తూ చచ్చిపోతాను.. యీభీభత్సంలో నేను చేసిన దాన ధర్మాల పుణ్యమైనా నాకు తోడురావా? ఇంటికి చేర్చు- అక్కడ చచ్చిపోతే నా శవం వెంట వూరంతా వస్తారు— బ్యాండుమేళం మోగుతుంది.... దేశం అంతా కన్నీరువిడుస్తుంది.... నాకిక్కడ గతిలేని చావు యీవేషంలో తీసుకు రాకు తండ్రీ!" వల వల యేడుస్తూ తలబాదుకున్నాడు. కాలు ముందుకు పడలేదు. చలికి గజగజ వణికిపోతున్నాడు. ఆకాశం దద్దడల్లిపోతోంది. వర్షం కుండలతో కురుస్తోంది. గాలి ఝూంకారం! ఢభేల్‌ని మర్రిచెట్టు కొమ్మకూలిపోయింది. రామయ్య త్రుళ్ళిపడి ఒక్క యెగురు యెగిరాడు! ఆయెగురుతోనే ముందువున్న రాళ్ళమీద పడ్డాడు. నుదురు టఫీమంది. ముక్కు బ్రద్దలై పోయింది. ముఖం పచ్చడైంది. రక్తం కారుతూంది. "చచ్చిపోయాను బాబో.... ఉన్న చివరిశక్తితో గట్టిగా కేక వేశాడు. ఆ కేకను ఉరుములు మ్రింగేశాయి. ఆకన్నీటిని వర్షం కలుపుకుంది.

ఉదయం...." ఎవడో గతిలేని ముదుసలి బిచ్చగానిశవం" గా ప్రభుత్వపు ఖర్చుమీద దహన క్రియలు పోలీసువాళ్ళచే జరుప బడ్డాయి.

(భారతి 1961)